

دانشگاه تهران

دانشکده بهداشت

پایان نامه

برای دریافت درجه فون لیسانس

علوم بهداشتی M.S.P.H.

در رشته اداره امور بیمارستانها

موضوع:

بررسی سیستمهای توزیع دارو در بیمارستانهای ایران

و ارائه بهترین روش

براهمنمائی: جناب آقای دکتر باقر قائمیان

نگارنده

مریم متولدی

سال تحصیلی ۱۳۵۳-۵۴

تقدیم به :

پدر و مادرم

که "فرزندی" آنان غایت سعادت

من است .

— از جناب آقای دکتر باقر قائمیان، استاد محترم
که همواره با بذل توجه و عنایات دانشمندانه خود
مرا در راه تهیه و تنظیم این پایان نامه یاری داده اند
تشکر و سپاسگزاری مینمایم .

— برخورد واجب میدانم که با سپاسی فراوان از زحمات
و راهنمایی‌های استادان ارجمند، آقایان:
دکتر خسرو مجیدی . دکتر آیرملو . دکتر
کیوان صالح . که مرا در این راه راهنمون بوده‌اند
یاد نمایم .

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
	پیشگفتار
	روش تحقیق
	هدف از بررسی
	مبحث اول: مختصری از تاریخچه دارو در ایران :
۱-۴	- بهی بخشی آریاها .
۴-۵	- آثار داروسازی در ایران .
۵	- فارماکوپه در ایران باستان .
	- اولین کلاسهای داروسازی در ایران تا تشکیل
۵-۶	دانشکده داروسازی .
	- بررسی مختصری از چگونگی اولین وارده های داروی
۶-۱۰	خارجی به ایران .
۱۰	- اداره کل امور دارو .
۱۰-۱۲	- بررسی نتایج کار اداره کل امور دارو .
۱۲-۱۴	- دارو در ایران .
۱۴-۱۵	- آزمایشگاه کنترل دارو .
	مبحث دوم: جنبه های اداری خدمات دارویی :
۱۵	الف - نقش " مدیریت " در سازمان دپارتمان دارویی .
۱۵-۱۸	ب - فعالیتها .
۱۸-۲۳	ج - هدفها .
۲۳-۲۴	- سازمان و تشکیلات .

- مسئولیت‌های رئیس داروخانه : ۲۴—
- ۱— نسبت به کار دارویی ۲۵—
- ۱—۱— انتظارات مدیر بیمارستان از مسئول فنی داروخانه . ۲۷—۲۵
- ۱—۲— انتظارات مسئول داروخانه از مدیر بیمارستان . ۲۹—۲۷
- ۲— نسبت به گروه پزشکی و دندانپزشکی . ۳۱—۲۹
- ۳— نسبت به کار پرستاری . ۳۳—۳۱
- ۴— نسبت به بخش‌های پارامدیkal و کارمندان فنی بیمارستان . ۳۳—
- ۵— نسبت به کارمندان داروخانه . ۳۶—۳۴
- مبحث سوم : چگونگی تفذیه دارویی واحدهای درمانی دولتی ، وابسته ، بخش خصوصی . ۳۷—۳۶
- تاریخچه شرکت سهامی دارویی کشور : ۳۸—۳۷
- کلیات . ۳۸—
- هدف و اهداف . ۳۸—۳۸
- روش کار شرکت . . در مورد واحدهای درمانی وزارت بهداشت . ۴۰—۳۹
- انبارهای مرکزی شرکت . . ۴۱—۴۰
- کمیسیون فنی . ۴۱—
- چگونگی خرید دارو از خارج از کشور . ۴۲—۴۱
- مبارزه با گرانفروشی . ۴۲—
- اداره کل تجارت بر امور درمان وزارت بهداشت . ۴۳—۴۲
- چگونگی خرید دارو در وزارت بهداشت . ۴۳—

- نماینده تشخیص واحد درمانی و تعیین استاندارد و اعتبار لازم دارویی در وزارت بهداشتی . ۴۴-۴۵
- بیمارستان توان بخشی شفایحیائیان . ۴۵-۴۶
- چگونگی توزیع دارو در این بیمارستان . ۴۶-۵۵
- چگونگی توزیع دارو در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه تهران . ۵۵-
- مقررات دارویی دانشکده پزشکی منسوب ۵۶-۵۷ ۱۳۴۸/۱۲/۲۱
- اصول کار سیستم جدید در داروخانه — بیمارستانهای دانشکده پزشکی . ۵۷-۶۰
- بخش دارویی دانشگاه تهران . ۶۰-۶۱
- سیستم توزیع دارو در بیمارستان امیراعلم . ۶۱-۶۸
- چگونگی توزیع دارو در بیمارستانهای شیروخورشید سخ ایـیران . ۶۸-۶۹
- چگونگی خرید و سفارشات دارویی توسط جمعیت — انبار دارویی . ۶۹-۷۰
- اعتبار دارویی و چگونگی تعیین میزان آن . ۷۰-۷۱
- اعتبارات دارویی . ۷۱-۷۲
- دستورالعمل داروخانه و انبار دارویی . ۷۲-۸۸
- چگونگی توزیع دارو در بیمارستان رضاشاه کبیر . ۸۸-۹۴
- بیمارستان بانک ملی ایران : ۱۰-
- داروخانه . ۱۶-۱۷
- توزیع دارو . ۱۷-۱۰۳
- ذخیره در باره مکانوگرافی . ۱۰۴-۱۰۶
- بیمارستان پاستور (بخش خصوصی) : داروخانه ۱۰۶-۱۱۰

- مبحث چهارم : نتایج :
- ۱۱۱-۱۱۲
- ۱۱۲-۱۱۴ - الف - مشکلات توزیع دارو در سطح کشور .
- ۱۱۴-۱۱۸ - ب - مشکلات توزیع دارو در سطح واحد های درمانی
- ۱۱۹-۱۲۲ - عرضه بهترین روشی .
- بیمارستان بنیاد ملکه پهلوی مرکز تحقیقاتی و درمانی
- قلب و عروق .
- ۱۲۲-۱۲۳ - کاربرد پرسنل بخش دارویی .
- ۱۲۳-۱۲۴ - محل داروخانه .
- ۱۲۴-۱۲۵ - انبار دارویی .
- ۱۲۵-۱۲۷ - خرید دارو .
- ۱۲۷ - داروخانه مرکزی .
- ۱۲۷-۱۳۱ - توزیع دارو در بخش .
- ۱۳۱-۱۳۲ - عودت دارو به داروخانه .
- ۱۳۲ - کنترل دارو در بخشها .
- ۱۳۲ - زمان تحویل دارو به بخش .
- ۱۳۲-۱۳۳ - داروخانه درمانگاه .
- ۱۳۳-۱۳۴ - آمار بخش دارویی .
- ۱۳۴-۱۳۵ - کمیته دارویی .
- ۱۳۵-۱۳۶ - بگونگی ویزیت اریزشکان توسط نمایندگان شرکتها
- ۱۳۶-۱۴۰ - داروخانه اطباء عمل .
- ۱۴۰-۱۴۲ - کتابخانه داروخانه .
- ۱۴۲ - برنامه آتی بخش دارویی در این بیمارستان .
- ۱۴۲-۱۴۴ - ارائه دلائل انتخاب .
- ۱۴۴-۱۴۱

خلاصه مالمی

خلاصه بانگیسی

منابع و مراجع

ضمائم

پیشگفتار

دارو شامل مواد موثری است که بطریقی در فعل یا انفعالات بدن انسان دخالت نموده، تغییراتی ایجاد مینماید و انسان کوششی دارد تا از این تاثیرات و تغییرات حتی الامکان در سلامت خود بد لخواه سود جوید.

منبع تهیه این مواد موثر از دیرباز کان سرشار طبیعت بوده که مخصوصاً در ذخائر سلولی گیاهان بطور مختلف وجود دارد و طی قرون اثرات آنها شناخته شده و در بهبود بیماریها و درمان درد ها استفاده میشده جز گیاهان از حیوانات و اعضاء آنها و یا مواد مختلف تولیدی از واکنشهای بیوشیمی بدن آنها یا از مواد دیگر موجود در طبیعت بدین منظور بهره گیری میگشته است.

طرز استفاده از مواد مذکور نسبت به نوع درمان خواسته شده متفاوت بوده که از قور دادن ساده برگری برزخمی، تا ترکیب معجونهای مشکل تغییر میکرده است.

پزشکان حاذق قرون گذشته میکوشیدند تا در شرایط خاص آب و هوا و محیط زیست افراد با در نظر گرفتن خصوصیات فردی و نوع بیماری آنان ترکیب داروهای

ب

ویژه ای را نسخه کنند که در درمان بیمار مورد نظر موثر واقع شود .

حز اقت هر طبیب ، بعد از تشخیص مرض در قدرت ترکیب ایمن

داروهای برای هر بیمار منظور بود .

پیشرفت علم و ایجاد امکانات تازه و دقیق در تشخیص مواد موثر داروها و حتی

تعیین فرمول دقیق ساختمان مولکول آنها از عناصر اصلی و بالاتر آن تهیه

و تولید این مولکولها در لابراتوار موجب گشت گذر نیاز انسان از تولیدات طبیعی

تا حدی کمتر گردد و با بررسیهای کامل تاثیرات و تعیین مقدار موثر آن ، تهیه و

ترکیب مواد طبیعی را نیز به کنترل آزمایشگاههای ویژه بکشاند .

دانش بشری بر پیروزی های با زعم بیشتر دست یافت و توانست مولکولها^ی

جدید و شبیه به بعضی از این مواد را با تاثیرات خواسته شده بیشتر ، و اثرات

جانبی کمتر بوجود آورد و یاد مولکولهای مواد طبیعی تغییرات دلخواه بدند که

نتیجه مطلوب تری عایدش گردد .

با زعم بیشتر به کشف و ایجاد مولکولهای کاملاً " جدیدی موفق شد

که درمان خاص درد های ویژه بوده و بر این نوع (اسپسیالیته) ها امروز افزود و

میا فزاید . نمیتوان گمان کرد که پیشرفت غیر قابل تصور علم شیمی و بیوشیمی و —

فارماکولوژی و تجمع مفرزهای ورزیده علمی در مراکز بزرگ آزمایشگاههای عظیم —

بوده که ریشه بسیاری از امراض غیرقابل علاج را کند و یادرمان بیماریهای سخت فراوان را بطریقی ساده ممکن ساخت .

ما امروز درمقایمی هستیم که نه تنها علاج هیچ دردی را غیرممکن نمی پنداریم بلکه برآنیم که سیرزمان را نیز بدخواه مهارکنیم از پیری و شکستگی جلوگیریم و بازاراعضاءیدکی بدن بوجودآوریم تا هرعضو فرسوده ای بدور انداخته شود . هیجانانواروحی و فعلانفعالات فردی وخصوصی ویژگیهای ارشی را طبق برنامه و تمایل ، حتی مرگ را تسلیم خودسازیم این خواستها که دیگر نه تنها خیال بلکه در بسیاری از موارد حتی آرزو نیست همه بوسیله داروهای مختلف و کشف مواد موثر دردسترس بشرقرار گرفته است .

دامنه فعالیت دانشمندان هرروز وسعت بیشتری می یابد و به کشفیات جدیدتری نائل میگردد که جستجوی اثرات آنها از لوله آزمایشگاه شروع گشته و برروی حیوانات مختلف ادامه می یابد تا سپس بعضی از افراد انسانی از قبیل بیماران لاعلاج را مورد آزمایش قرار دهد و باین ترتیب راه بازارفروش را بگشاید ؛

درحقیقت منظور از کشف و تهیه داروهای مختلف تامین سلامت بشری از تریلحاظ میباشد و داروی آیده آل داروئی است که بتواند در صورت بروز بیماری

ویا انحراف روح و جسم از تعادل طبیعی تنها در همان مورد درمان و حفظ تعادل کمک نماید ، بدون آنکه اثرات ناخواسته و یا بیماری زائی را داشته باشد (۴) علاوه بر این دارو باید درست و بموقع به بدن بیمار برسد . این مراد شیعائی میتوانند معجزه نمایند در صورتیکه بجای و باندازه مصرف شود در عین حال میتوانند موادی مرگ زا تلقی گردند اگر با وضعی نامناسب ، نابجا و بدون دقت در کیفیت و کمیت و زمان ارائه آن به سلولهای مریض بدن بیمار برسند .

زیاد روی در مصرف دارو و یا کمبود آن زایعات " باثبات رسیدن های ^{را} " وجود میآورند لذا " بیمارستان " بعنوان یک واحد عرضه کنند ، خدمات درمانی میتواند سرمنشاء بسیاری از پدیده های مثبت یا منفی ناشی از کیفیت عرضه این خدمات باشد .

توزیع دارو ، " دز " مناسب ، دقت در روند درمانی آن ، ارائه بموقع ، تشخیص درست بیماری و تجویز داروی مفید برای مقابله با آن مرعی میتواند حداقل در سطح بیمارستان بستری در بیمارستان از این استعمال کاذب دارو — جلوگیری نماید و در راه مصرف منقول دارو تا قدم بردارد .

روش تحقیق :

”بررسی سیستمهای توزیع دارو در بیمارستانهای ایران و ارائه بهترین روش” برانمناعی استاد ارجمند جناب آقای دکتر باقر نائمان بعنوان هدف انتخاب و سپس مورد تحقیق قرار گرفت . چون تصور می‌رود با بررسی وضع موجود و دریافت اشکالات و نواقص بتوان در پی یافتن راهی بهتر و روشی مناسبتر برآمد ، سیستمی که از نارسائی ناو تنگناها تا حد و دی میرا بوده و بتواند گردانندگان و مسئولین تامین اینگونه خدمات درمانی را در حد خود رهنموی باشد ، سعی گردیده است وضع و مشکلات دارو اعم از توزیع آن در مملکت یاد چهارچوب بیمارستان مورد بررسی قرار گیرد .

در تحقیق مزبور برای دست یافتن به کلیه جرائب موضوع مورد بررسی مطالعه کتب و مقالات مربوطه انجام پذیرفت . برای روشن شدن نواقص خواننده در ابتدای تحقیقات ، تاریخچه مختصری از وضع دارو و مشکلات آن بنظر می‌رسد و در ضمن با استفاده از مجلات و نشریات معتبر و مورد قبول در اینباره سعی گردیده وضع موجود دارو در ایران و پی‌گویی کارخانه های ساخت و لابراتوارهای داخلی و همچنین شکل کلی بخش دارویی در یک بیمارستان ترسیم شود .

ج

بمنظور روشن شدن بیشتر موضوع ، به موسساتی که بنحوی در انحای
در کار توزیع دارو در سطح کلی و در حد واحد درمانی دست اندر کار میباشند
مراجعه و بامسئولین ذیصلاح مصاحبه بعمل آمد . وزارت بهداشت ، شرکت
سهامی دارویی کشور ، شیروخوشید سرخ ایران ، دانشگاه تهران (مرکز ارزشیابی
وامور دارویی) بهداری بانک ملی ایران ، و بیمارستان بنیاد ملکه پهلوی مرکز
تحقیقاتی و درمانی قلب و عروق و چند واحد درمانی مشابه از جمله مناسبی
نستند که در این تحقیقات مورد استفاده و بررسی قرار گرفته است که برایین
ادعا شواهدی نیز ارائه گردیده است .

بطور کلی : مشاهده مستقیم از سیستمها ، مصاحبه ، مراجعه به

کتب ، نوشته ها را میتوان روش تحقیق این مجموعه ذکر نمود .

مطالعه از کتب :

1)- "Reference Manual on Hospital Pharmacy"

" American Hospital Associations"

2)- " Hospital Administration" " Geoffrey.A.Robinson"

۳) اساسنامه شرکت سهامی دارویی کشور .

۴) پایان نامه توانین داروسازی انگلستان و تائیه آن با قوانین ایران . نگارش دکتر

احمد رحمنای چیت ساز .

۵) پایان نامه تاریخچه داروسازی در ایران. نگارنده دکتر ایرج نارنجیها.

۶) نشریه اداره کل آمار و ارزشیابی وزارت بهداشتی. شماره ۶۴ (مهر ۱۳۵۰)

۷) نشریه بهداشت ایران در بهداشت جهان تابستان سال ۱۳۵۳

۸) نشریات شیروخوشید سرخ ایران تهیه و تنظیم اداره امور بیمارستانهای جمعیت

۹) اتخاذ از گزارش هیئت بررسی مسائل بهداشتی و درمانی. سازمان

شاهنشاهی خدمات اجتماعی.

مصاحبه:

۱- جناب آقای دکتر آیرملو ریاست محترم بخش داروئی بیمارستان بنیاد

ملکه پهلوی و سرپرست قسمت ارزشیابی و برنامه ریزی خدمات داروئی

دانشگاه تهران.

۲- ریاست محترم کارگزینی شرکت سهامی داروئی کشور جناب آقای منوری.

۳- مقام محترم معاونت امور داروئی شیروخوشید سرخ ایران جناب آقای

دکتر مصطفوی.

۴- مسئولین ارجمند بخشهای داروئی بیمارستانها.

۵- مقام ارجمند وزارت بهداشتی "قسمت اداره امور موسسات درمانی".